

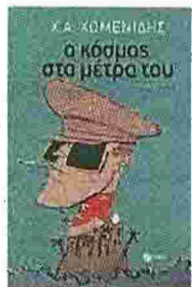

Ελληνική συνωμοσία στα ανοιχτά των ΗΠΑ

Ενας Πασόκος της δεκαετίας του '80 καταφέρνει να «μολύνει» το πιο απομακρυσμένο νησί της Ελλάδας

Χ. Α. ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ
Ο κόσμος στα μέτρα του

Εκδόσεις Πατάκη,
 σελ. 414,
 τιμή 19,90 ευρώ

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

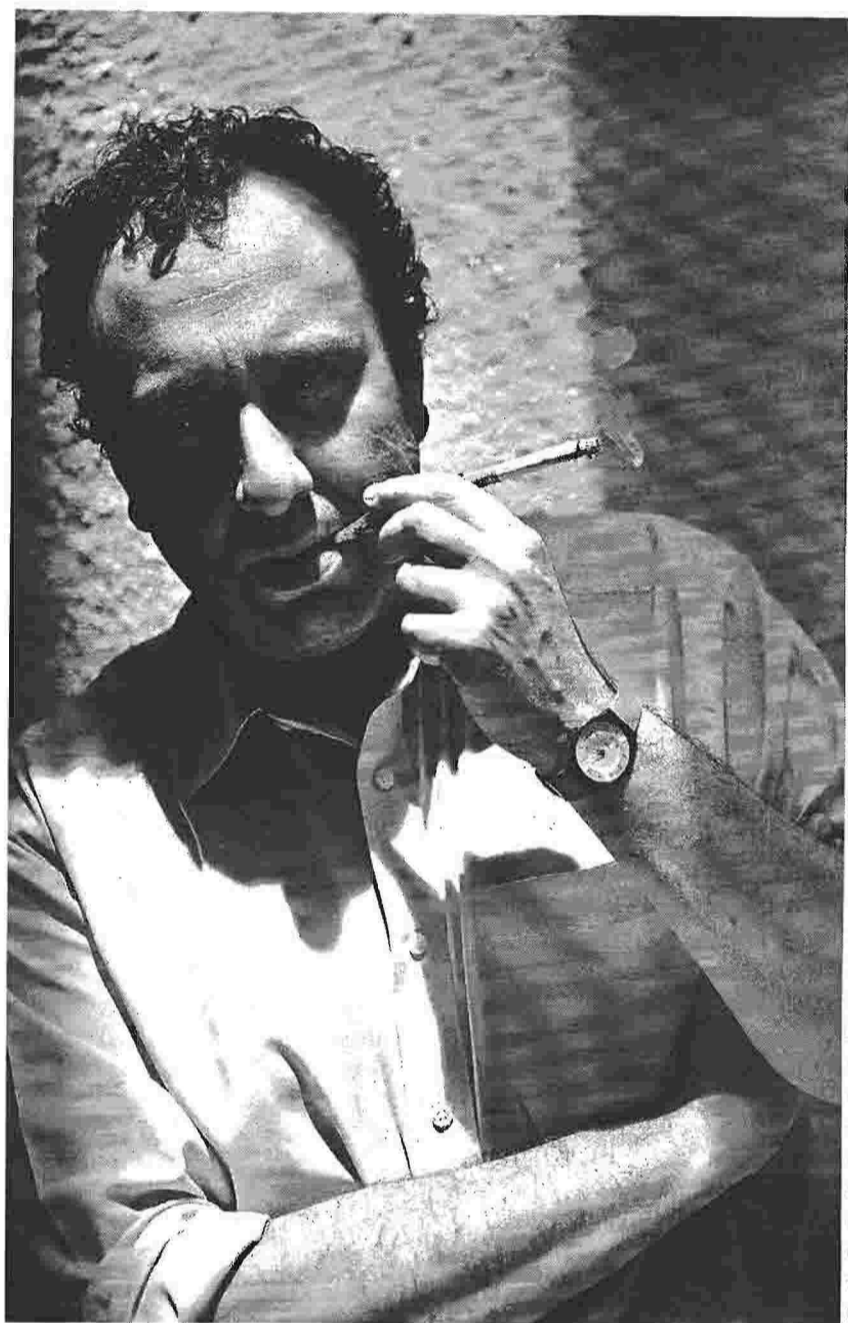
Οι ημέρες και τα έργα της δεκαετίας του 1980, η οποία συνιστά τον ιστορικό προάγγελο της σημερινής κρίσης, πιάνουν, όπως είναι ευνόμο, μεγάλο χώρο στη δημόσια συζήτηση τον τελευταίο καιρό, με τη λογοτεχνία να αναφέρεται όλο και συχνότερα στα αποκαρδιωτικά της φαινόμενα. Τι θα συμβεί στις αρχές της ίδιας δεκαετίας στο καινούργιο μυθιστόρημα του Χ. Α. Χωμενίδη, που τιτλοφορείται *Ο κόσμος στα μέτρα του* και έχει ως πρωταγωνιστικό τόπο της δράσης του ένα μικρό αλλά πολυτάραχο νησί (τον Άγιο Πατρίκιο ή απλώς Άγιο) στα ανοιχτά της ανατολικής ακτής των ΗΠΑ;

Είναι τα χρόνια της παντοδυναμίας του Ανδρέα Παπανδρέου στην Ελλάδα και το ατλαντικό νησάκι, που αποτελεί ελληνική κτήση από τα μέσα του 19ου αιώνα (δωρεά του Λίνκολν προς τους Έλληνες σε ένδειξη αναγνώρισης της συμμετοχής των Μανιατών του Γυθείου στον αμερικανικό Εμφύλιο), προσπαθεί να συντονιστεί από μακριά με όσα συμβαίνουν στην πατρίδα.

Η ιστορία του Μάρκου Σι-

μώτα (κάτι ανάμεσα σε μποέμ ρομαντικό τυχοδιώκτη, κυνικό στέλεχος της δημόσιας διοίκησης και πανηγυρικά αδέξιο οικογενειάρχη) θα αποδειχθεί σωστός τραγέλαφος τόσο για τον ίδιο όσο και για το νησί: ένας εγκάθετος της πασοκικής αυθαιρεσίας – το ακριβώς αντίθετο της ιδεολογίας του Θεόδωρου Φαλέζ Κολοκοτρώνη, του πρώτου κυβερνήτη του Αγίου –, ο οποίος πρώτα θα ονειρευτεί, κόντρα στους αθηναίους προϊστάμενους του, την απαλλαγή από τη διαφθορά του ελληνικού κράτους και μετά θα μπλεχτεί σε μιαν εκτεταμένη στρατιωτική συνωμοσία (εξυφρασμένη από την τοπική αμερικανική βάση και τη νησιωτική αριστοκρατία), για να καταλήξει στην απόλυτη πολιτική αποτυχία και την πλήρη προσωπική καταστροφή: η Ελλάδα θα καταφέρει στο πρόσωπο του Σιμώτα να μεταδώσει ακόμη και στο φαντασιακό της αντίγραφο (ένα παράθυρο ή ένα τοπίο απελευθερωτικής διαφυγής) τον ιό της αυτοδιάλυσης, της οργανικής αδυναμίας και της εγγενούς παρακμής.

Με άμεσες ή έμμεσες αναφορές στο ιρλανδικό καθαρτήριο του Αγίου Πατρικίου (ένας άγιος για πολλά δόγματα), στον επαναστάτη εγγονό

Ο Χρήστος Χωμενίδης περιγράφει μια πολιτεία μεταξύ ουτοπίας και δυστοπίας, εικονογραφώντας το ασφυκτικό αδιέξοδο στο οποίο έχει οδηγηθεί η ελληνική πραγματικότητα

του Θόδωρου Κολοκοτρώνη (ο Φαλέζ επέκρινε αυστηρά τη βαυαροκρατία και το πολιτικό κατεστημένο της οικογένειάς του), αλλά και στο αρχαίο ερμημονήσι του παλαιότερου μυθιστορηματός του *Λόγια φτερά* (2009), ο Χωμενίδης φτιάχνει μια πολιτεία μεταξύ ουτοπίας και δυστοπίας (από τη μία ο έρωτας και η διαχρονική εναντίωση σε κάθε μορφή πολιτικής και κοινωνικής δυναστείας και από την άλλη οι προκλητικές ανισότητες, η καμαρίλα και η εθελοδοουλεία), εικονο-

γραφώντας το τεράστιο, ασφυκτικό αδιέξοδο στο οποίο έχει οδηγηθεί από καιρό η ελληνική πραγματικότητα, ανίκανη να κάνει την οποιαδήποτε υπέρβαση έχει σχεδιάσει ή ονειρευτεί. Η συνεχής παρώδηση προσώπων και πραγμάτων (η παρουσία του Σιμώτα ως δημοσίου ανδρός) εναλλάσσεται σταθερά στην αφήγηση του Χωμενίδη με έναν συγκρατημένα δραματικό τόνο (οι έντονα τραυματικές σχέσεις του ήρωα με τους γιους του), ο οποίος μεταβάλλει τη φάρ-

σα σε τραγωδία και προσδίδει στις εξόφθαλμες υπερβολές των αφηγηματικών καταστάσεων ή στις καρικατούρες που αντιπροσωπεύουν οι χαρακτήρες (αν κι όχι πάντα και όχι όλοι) ένα ανησυχητικά μελαγχολικό βάθος. Τίποτε εδώ δεν μοιάζει άστοχο και παράταιρο. Ολα δένουν σε ένα προσεκτικά οργανωμένο σύνολο, το οποίο καταφέρνει να αποσπάσει από τις πολλαπλές εσωτερικές αντιθέσεις και τις εσκεμμένες αντινομίες του ένα ισχυρό αποτέλεσμα.